

CONCEPT

Regeling van de Minister van Infrastructuur en Milieu, van [datum], nr. IENM/BSK-[kenmerk], voor de Rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap 'Gouden Piramide'

De Minister van Infrastructuur en Milieu,

Handelende in overeenstemming met de Minister voor Wonen en Rijksdienst en de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;

BESLUIT:

Artikel 1 (Algemene bepalingen)

In deze regeling wordt verstaan onder:

de Minister: de Minister van Infrastructuur en Milieu.

Artikel 2 (Gouden Piramide)

1. Er is een Rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap, genaamd: Gouden Piramide.
2. De prijs wordt jaarlijks toegekend, afwisselend voor een project in de categorieën:
 - a. architectuur: individuele bouwwerken of een ensemble van gebouwen, interieurarchitectuur, civieltechnische ontwerpen of omgevingsarchitectuur, inclusief transformatie en hergebruik; of
 - b. gebiedsontwikkeling: ontwikkeling en realisatie van een combinatie van ruimtelijke functies en het versterken van de leefomgevingkwaliteit; inclusief transformatie en herontwikkeling.
3. De prijs wordt ter beschikking gesteld aan de persoon of rechtspersoon die op inspirerende wijze invulling heeft gegeven aan het opdrachtgeverschap in Nederland op de in het tweede lid, onder a of b, bedoelde categorieën.
4. De prijs bestaat uit een trofee, een plaquette en een bedrag van 50.000 euro.

Artikel 3 (Doelgroep)

1. De voordracht van een persoon of een rechtspersoon is gericht tot de Minister.
2. Voor mededinging komen in aanmerking opdrachtgevers van wie een project is voltooid in de twee kalenderjaren voorafgaand aan het jaar waarin de prijs wordt toegekend.
3. Voor mededinging in de categorie gebiedsontwikkeling kunnen tevens in aanmerking komen opdrachtgevers van wie een project wat betreft ontwikkeling zodanig is gevorderd dat naar oordeel van de jury een beoordeling mogelijk is.
4. Rijksdiensten en onderdelen daarvan komen niet voor de prijs in aanmerking.

Artikel 4 (Jury)

1. Er is een jury onder voorzitterschap van de Rijksbouwmeester.
2. De leden worden door de Minister benoemd op voordracht van de Rijksbouwmeester. Zij zijn lid op persoonlijke titel.
3. De leden zijn afkomstig uit kringen van het opdrachtgeverschap, ontwerp, bestuur, vakkritiek en publieke opinie. Rijksambtenaren worden niet voorgedragen voor benoeming.
4. De Rijksbouwmeester benoemt een secretaris. Deze is geen lid van de jury.
5. De jury besluit in aanwezigheid van ten minste de helft van de leden en bij meerderheid van stemmen. De voorzitter en de secretaris hebben geen stemrecht.

6. Het lidmaatschap van de jury eindigt:

- a. de dag na de uitreiking van de prijs;
- b. op eigen verzoek;
- c. door intrekking van de benoeming door de Minister op voordracht van de Rijksbouwmeester;
- d. door overlijden.

Artikel 5 (Inzending en beoordeling)

1. De voorzitter stelt vast op welke wijze een inzending plaats vindt, welke eisen aan de inzending worden gesteld en voor welke datum de inzending wordt ingediend.

2. De voorzitter gehoord de jury bepaalt de wijze waarop de beoordeling plaatsvindt. Bij de beoordeling van de ingezonden projecten betreft de jury in elk geval:

- a. of het ingediende project in voldoende mate bepaalbaar is om een beoordeling mogelijk te maken van het redelijkerwijs te verwachten eindresultaat;
- b. de wettelijke voorschriften die gelden voor het door of namens de opdrachtgever ingediende project;
- c. de wijze waarop de opdrachtgever vorm en inhoud heeft gegeven aan zijn opdrachtgeverschap;
- d. de gebruikswaarde, de culturele waarde en de toekomstwaarde van het door of namens de opdrachtgever ingediende project, mede in relatie tot de kosten.

Artikel 6 (Nominatie en besluit)

1. De jury nomineert ten minste drie en maximaal vijf opdrachtgevers.
2. De jury stelt een rapport op waarin zij haar bevindingen neerlegt met betrekking tot de genomineerde opdrachtgevers.
3. De jury beslist aan wie van de genomineerden de prijs wordt toegekend en motiveert dat in haar rapport.

Artikel 7 (Prijsuitreiking)

1. Tijdens een publieke bijeenkomst wordt door de voorzitter het juryrapport gepresenteerd.
2. De winnaar wordt bekend gemaakt en de prijs wordt uitgereikt door of namens de minister.

Artikel 8 (Intrekking)

De Regeling Rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap 'De Gouden Piramide', gepubliceerd in de Staatscourant van 13 maart 2003 en zoals sindsdien gewijzigd, wordt ingetrokken.

Artikel 9 (Overgang- en slotbepalingen)

Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 10 (Citeertitel)

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling Rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap 'Gouden Piramide'.

Deze regeling wordt met toelichting in de Staatscourant geplaatst.

's-Gravenhage, [datum].

*De Minister van Infrastructuur en Milieu,
M.H. Schultz van Haegen.*

Toelichting

De Rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap Gouden Piramide is ingesteld in 2003. Met de Gouden Piramide stimuleert het Rijk het opdrachtgeverschap en de positieve aandacht voor ontwerp. De expliciete doelstelling is om met het bevorderen van het inspirerend opdrachtgeverschap bij te dragen aan de versterking van de positie van ontwerp. De Gouden Piramide is ontstaan uit de doorontwikkeling van de Rijksprijs voor bouwen en wonen 'De Bronzen Bever' (1991-1997) en de Rijksprijs voor excellent opdrachtgeverschap 'De Zeven Pyramides' (1997-2003).

Sinds de start maakt de Rijksprijs onderdeel uit van het Rijksbeleid voor architectuur en ruimtelijk ontwerp. Het opdrachtgeverschap is van oudsher één van de pijlers van dit beleid. De Rijksprijs is één van de instrumenten die het Rijk inzet ter versterking van het opdrachtgeverschap van andere partijen zoals private partijen, (collectieven van) particulieren, gemeenten en provincies.

In 2012 is de Actieagenda Architectuur en Ruimtelijk Ontwerp (AAARO) uitgebracht waarmee het Rijk een vervolg heeft gegeven aan het Rijksbeleid voor architectuur en ruimtelijk ontwerp voor de periode 2013 - 2016. Het opdrachtgeverschap is ongewijzigd een belangrijk onderdeel.

De belangrijkste wijzigingen in de Regeling Rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap 'Gouden Piramide' ten opzicht van de voorgaande Regeling uit 2003 met partiële herziening uit 2006 zijn als volgt.

- De jury besluit over de toekenning de prijs (artikel 6) wat de jury in positie brengt als beoordelingscommissie. In de vorige regeling lag deze bevoegdheid bij de Minister, op voordracht van de jury.
- Het voorgeschreven aantal juryleden is komen vervallen en er is een inhoudelijk criterium voor in de plaats gekomen: een evenwichtige opbouw in expertise door de jury samen te stellen uit de kringen van het opdrachtgeverschap, ontwerp, bestuur, de vakjournalistiek en publieke opinie (artikel 4).
- De categorie 'gebiedsontwikkeling' wordt omschreven als de realisatie van niet limitatieve opsomming van functies (artikel 2).
- Voor projecten die meedingen naar de Gouden Piramide is tot een andere afbakening in de tijd besloten: het project is voltooid in de twee kalenderjaren voorafgaand aan het jaar waarin de prijs wordt toegekend, dan wel, indien het een project in de categorie gebiedsontwikkeling betreft, de ontwikkeling zodanig gevorderd is dat naar oordeel van de jury beoordeling mogelijk is (artikel 3). In de vorige regeling vormde de start van de fysieke uitvoering van het project het relevante criterium.

De Regeling Rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap 'Gouden Piramide' is integraal herzien. Een aantal belangrijke onderdelen in het besluit uit 2003 met wijziging uit 2006 bleken in de huidige werkpraktijk te zijn veranderd. Deze veranderingen zijn in de herziening meegenomen. De Regeling uit 2003 werd in 2006 op onderdelen gewijzigd. Omwille van de leesbaarheid is besloten om niet nogmaals partieel te wijzigen. Een integrale herziening bood de mogelijkheid om de Regeling weer in één besluit te vatten. Ten slotte is er voor gekozen om de integrale herziening te benutten om de gewenste vereenvoudiging in de opbouw van de Regeling door te voeren. En om te komen tot een robuuste en eenduidige Regeling, met een heldere verantwoordelijkheidsverdeling en flexibiliteit voor de uitvoering.

Artikelsgewijs

Artikel 1 bevat de algemene bepalingen. De Minister van Infrastructuur en Milieu is eerstverantwoordelijk voor de Gouden Piramide namens het Rijk. De Minister voor Wonen en Rijksdienst en de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zijn medeverantwoordelijk voor de Gouden Piramide namens het Rijk. De coördinatie en uitvoering van de Gouden Piramide is belegd bij de Rijksbouwmeester als voorzitter van het College van Rijksadviseurs. Naast de Rijksbouwmeester bestaat het College van Rijksadviseurs uit de Rijksadviseur voor Infrastructuur en Stad en de Rijksadviseur voor Landschap en Water.

Artikel 2 bepaalt dat de prijs jaarlijks wordt toegekend. De toekenning vindt plaats aan het eind van het jaar. De in te dienen projecten, doorgaans aan het begin van het jaar, worden in twee categorieën geïnclassificeerd. De categorieën wisselen elkaar af dus bij toerbeurt komen opdrachtgevers in de categorieën 'architectuur' en 'gebiedsontwikkeling' voor de prijs in aanmerking.

Artikel 2 bevat de omschrijving van de categorieën 'architectuur' en 'gebiedsontwikkeling'. De categorie 'architectuur' wordt gedefinieerd in een niet limitatieve opsomming van voorbeelden van nieuwbouw en

herinrichting. De categorie 'gebiedsontwikkeling' wordt omschreven als de realisatie van een niet limitatieve opsomming van functies.

Een niet limitatieve opsomming van voorbeelden voor de categorie 'gebiedsontwikkeling' zijn woon- en werkgebieden, (grootschalige) uitbreiding van bestaande of nieuwe infrastructurele werken, (grootschalige) opgaven ten behoeve van klimaatbestendigheid, de wateropgaven en ingrepen in het landelijk gebied ter ontwikkeling van natuur, landschap, landbouw, recreatie.

Een behulpzaam richtsnoer bij het onderscheid tussen categorieën 'architectuur' en 'gebiedsontwikkeling' is dat het bij 'architectuur' om het schaalniveau van een gebouw(encomplex) of object gaat en bij 'gebiedsontwikkeling' om een gebied. Daarnaast is bij 'architectuur' veelal sprake van één of een samengestelde functie, één (hoofd)opdrachtgever en één (hoofd)ontwerper. Bij 'gebiedsontwikkeling' gaat het veelal om een combinatie van meerdere functies, meerdere opdrachtgevers en meer dan één (hoofd)ontwerper.

Bij beide categorieën gaat de aandacht uit naar hergebruik en transformatie. Voor de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland geldt dat de opgaven fundamenteel aan het verschuiven zijn. De nieuwe opgave is die van de transformatie van het bestaande: inbreiding, inpassing, renovatie, herbestemming en herontwikkeling vormen de nieuwe bouw- en gebiedsopgaven.

In het bijzonder voor 'gebiedsontwikkeling' geldt dat er sprake is van een verbreding van de meer traditionele aanpak van gebiedsontwikkeling waarbij investeringen in een gebied werden afgedekt met grondopbrengsten en financiële bijdragen van andere sectoren. Dit is een aanpak die in de huidige situatie niet langer voldoende blijkt en dus wordt verbreed. Gebruik en beheer worden daarbij vanaf het begin expliciet meegenomen en er wordt rekening gehouden met kasstromen die in deze fasen een rol spelen zoals energie, mobiliteit, data, zorg, onderwijs, afval. Het zijn kasstromen die een verondersteld effect hebben op kostenbesparingen en duurzaamheidsdoelstellingen.

Verder bepaalt Artikel 2 wat de prijs behelst. Zo wordt de laureaat onder meer beloond met een geldbedrag ten bedrage van 50.000 euro wat het prestige van de prijs ten goede komt. Met de Gouden Piramide wordt beoogd een cultuur van inspirerend opdrachtgeverschap in Nederland te bevorderen. De laureaat wordt uitgenodigd op eigen wijze aan dit streven een bijdrage te leveren door een deel van het prijzengeld te besteden in de geest van de prijs. Te denken valt aan het samenstellen van een publicatie, een audiovisuele productie, een tentoonstelling, een initiatief op het terrein van de nieuwe media of welke vorm dan ook die de prijswinnaar kiest. Deze bijdrage aan het architectuurklimaat in Nederland wordt vanzelfsprekend zeer gewaardeerd. De laureaat presenteert zijn bijdrage op het podium van de volgende prijsuitreiking van de Gouden Piramide.

Artikel 3 bepaalt welke projecten en de daarbij horende opdrachtgevers naar mededinging naar de prijs in aanmerking komen. Hierbij is tot een afbakening in de tijd van het moment van voltooiing besloten. Als voorwaarde wordt gesteld dat het project is voltooid in de twee kalenderjaren voorafgaand aan het jaar waarin de prijs wordt toegekend.

Voor projecten in de categorie 'gebiedsontwikkeling' kan de jury van deze voorwaarde afwijken mits zij ervan overtuigd is dat het ingediende project in een zodanig stadium verkeert dat een gedegen jurybeoordeling van het redelijkerwijs te verwachten eindresultaat mogelijk is.

Artikel 4 regelt de samenstelling en instelling van de jury. De Rijksbouwmeester is de voorzitter van de jury van de Gouden Piramide. Als de Rijksbouwmeester structureel afwezig is kan hij of zij zich laten waarnemen door één van de overige leden van het College van Rijksadviseurs.

De juryleden worden benoemd door de minister op voordracht van de voorzitter. Het uitgangspunt bij de samenstelling van de jury is te komen tot een jury met een evenwichtige opbouw in expertise. Artikel 4 bepaalt hiertoe kringen waaruit de juryleden afkomstig zijn. Zo wordt gewaarborgd dat er in voldoende mate sprake is van expertise:

- op het gebied van particulier, incidenteel en institutioneel opdrachtgeverschap;
- op het gebied van (landschaps)architectuur, stedenbouw en ruimtelijke ordening;
- op het gebied van lokaal, regionaal, provinciaal bestuur;
- op het gebied van vakinhoudelijke kritiek, en;
- op het gebied van de publieke opinie in brede zin.

Bij de samenstelling worden eveneens meegenomen: de professionele achtergrond en de kennis van en/of het ervaringsniveau met de vakdisciplines architectuur, civiele techniek, stedenbouw, ruimtelijke ordening en

landschapsarchitectuur, de verhoudingen man tot vrouw, ervaren en gerenommeerd tot jong en aankomend en de spreiding over het land voor wat betreft herkomst en werkkring.

Artikel 4 bepaalt tevens wanneer het lidmaatschap van de juryleden eindigt. De minister kan op voordracht van de Rijksbouwmeester een jurylid ontslaan. Bijvoorbeeld als naar diens mening een jurylid zo nauw betrokken is bij een project dat een onafhankelijk oordeel van het betreffende jurylid in gevaar komt. Om een dergelijke betrokkenheid te bepalen zal de jury aan de start van de beoordeling nagaan of er projecten zijn ingediend waarbij leden van de jury betrokken zijn of zijn geweest. Bij beëindiging van het jurylidmaatschap tijdens de zittingsperiode kan de minister op voordracht van de Rijksbouwmeester een vervanger benoemen.

Artikel 5 regelt de inzending en beoordeling. De Rijksbouwmeester stelt als voorzitter van de jury vast op welke wijze inzending plaats moet vinden. Dit zijn punten van huishoudelijke, praktische en logistieke aard. Diverse media (analoog en digitaal, geschreven en beeldend) worden ingezet om op de mogelijkheid tot voordracht en aanmelding te wijzen.

Ook bepaalt Artikel 5 dat de voorzitter, gehoord de leden van jury, het proces voor beoordeling vormgeeft. Hier worden kwalitatieve doelstellingen aan meegegeven: zorgvuldig en transparant. Dit kan bijvoorbeeld door gesprekken met de opdrachtgevers en andere betrokken of het bezoeken van de projecten.

Artikel 5 regelt welke aspecten de jury in ieder geval bij beoordeling betreft. Onderdeel a verduidelijkt dat de jury het laatste woord heeft indien sprake is van een verschil van mening over het classificeren van een project onder de genoemde categorieën in artikel 2. Op grond van onderdeel b betreft de jury bij de beoordeling of een project in voldoende mate bepaalbaar is om een oordeel te kunnen geven over het redelijkerwijs te verwachten eindresultaat. De jury baseert haar oordeel verder op de wijze waarop de opdrachtgever vorm en inhoud heeft gegeven aan het opdrachtgeverschap en op de gebruikswaarde, de culturele waarde en de toekomstwaarde van het gerealiseerde project, mede in relatie tot de kosten.

Artikel 6 bepaalt dat de jury minimaal drie opdrachtgevers en maximaal vijf opdrachtgevers nomineert voor de Gouden Piramide en beslist aan wie van de genomineerden de prijs wordt toegekend.

Artikel 7 bepaalt dat de prijsuitreiking geschiedt op een publieke bijeenkomst waarbij het juryrapport gepresenteerd wordt en de winnaar bekend wordt gemaakt. De prijs wordt door de minister uitgereikt. In geval van afwezigheid laat de minister zich vervangen. Als uitgangspunt voor vervanging geldt: één van de aan de Gouden Piramide deelnemende bewindspersonen of een bewindspersoon die qua portefeuille nauwe verwantschap met het opdrachtgeverschap heeft.

Er worden in het kader van de Gouden Piramide activiteiten georganiseerd ten behoeve van kennisoverdracht en kennisontwikkeling van het inspirerend opdrachtgeverschap. Het doel van de Rijksprijs om het inspirerend opdrachtgeverschap middels positieve aandacht en beloning van goede voorbeelden van inspirerende opdrachtgevers te bevorderen, wordt gesterkt door de leereffecten breed te verspreiden. Het juryproces, -rapport en de prijsuitreiking vormen de kern van een breder opgezet traject van publicatie en publiekbereik ten behoeve van kennisoverdracht en kennisontwikkeling. De publicatie geeft in ieder geval aandacht aan de genomineerde opdrachtgevers en hun ingezonden projecten aangevuld met allerlei aspecten van het opdrachtgeverschap. In publieksbereik wordt voorzien door het opdrachtgeverschap een breder podium te bieden met presentaties van de genomineerden via verschillende type media waaronder de schrijvende pers en televisie.

Artikel 8 bepaalt dat de Regeling Rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap 'De Gouden Piramide' zoals gepubliceerd in Staatscourant van 13 maart 2003 inclusief de partiële wijziging Wijziging Regeling Rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap 'De Gouden Piramide' zoals gepubliceerd in de Staatscourant van 2 november 2006 wordt ingetrokken. Artikel 9 en 10 bepalen de inwerkingtreding Regeling Rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap 'Gouden Piramide' en de wijze waarop de regeling wordt aangehaald.